

OPINIA PROMO-LEX

În contextul achiziționării de către
Inspectoratul General al Poliției, în
perioada declarată a stării de
urgență, a automobilelor pentru
reacționare rapidă

5 mai 2020

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

OPINIA Asociației PROMO-LEX în contextul achiziționării de către Inspectoratul General al Poliției, în perioada declarată a stării de urgență, a automobilelor pentru reacționare rapidă

La 15 aprilie 2020, pe platforma de achiziții publice MTender¹, a fost publicat anunțul de achiziție de către Inspectoratul General al Poliției (IGP) a 54 autospeciale operaționale de teren pentru echipele de reacționare rapidă, termenul de depunere a ofertelor fiind 20 mai 2020, valoarea estimată a achiziției fiind de 20 mil. lei. Potrivit specificațiilor tehnice automobilele trebuie să aibă tipul caroseriei de teren SUV, tracțiune 4x4, anul de fabricație 2020, și termenul de livrare - 100 zile.

În contextul stării de urgență, pe fundalul criticilor privind modul de gestionare a pandemiei de COVID-19 și a achizițiilor publice în această perioadă, respectivul anunț de achiziție a stârnit un val de întrebări, critici și nemulțumiri din partea diferitor actori din societate, inclusiv a cetățenilor.

În acest context, printr-un comunicat postat pe rețele de socializare, la 20 aprilie 2020 IGP a precizat că, achiziția dată este finanțată din fondurile Uniunii Europene (UE), conform Strategiei de dezvoltare a Poliției pentru anii 2016-2020, și nu din bugetul de stat. „Scopul procurării unităților de transport este sporirea capacităților de reacție rapidă a echipelor de intervenție ale poliției la apelurile de urgență. Potrivit contractului de reformă, acest aspect presupune micșorarea timpului de intervenție la nivel național până la 15 minute.”²

La 29 aprilie 2020, în cadrul ședinței de Guvern, Ministrul Afacerilor Interne a declarat că, achiziția mijloacelor de transport reprezintă a treia etapă de procurare a mijloacelor de transport, iar la sfârșitul acestui an, urmează să se facă evaluarea din partea partenerilor de dezvoltare și acești bani (1 mil. euro) vor fi restituiți Republicii Moldova. Totodată Prim-ministrul Republicii Moldova a declarat că este vorba despre valorificarea unor mijloace financiare (1 mil. euro), proiecte finanțate de Uniunea Europeană, care nu pot fi utilizați în alte scopuri, de aceea, sunt utilizați așa cum a fost agreat în momentul lansării acelor proiecte.³

Prin prezenta OPINIE, Asociația Promo-LEX nu se va expune asupra oportunității organizării și desfășurării achizițiilor publice de bunuri în perioada stării de urgență, însă consideră necesar să sublinieze următoarele aspecte:

- **Achiziția unităților de transport cu același scop a avut loc și în anii precedenți.**

Atât în anul 2017 cât și în anul 2018 au fost achiziționate circa 460 automobile (276 în 2017 și 192 în 2018), inclusiv pentru asigurarea reacționării rapide la solicitările cetățenilor⁴. Cu toate acestea, în anul 2018 (sem. II) timpul mediu de reacționare la apelurile de urgență la nivel național era de 42 de minute, iar în 2019 timpul de reacționare la apelurile de urgență la nivel național a fost de 35 minute⁵, inclusiv urmare a implicării în reacționarea operativă a echipelor de patrulare ale Inspectoratului Național de Patrulare.

Asociația Promo-LEX estimează că, achiziția a încă 54 automobile, fără implementarea altor măsuri necesare (așa cum sunt incluse în Strategia de Dezvoltare a Poliției 2016 – 2020, și

¹ <https://bit.ly/2x2490t>

² <https://bit.ly/2WaOSDy>

³ Ședința Guvernului din 29.04.2020, min. 18.38. Vedeți: <https://bit.ly/2xlQkuo>

⁴ Raport nr. 1 de monitorizare civică a reformei poliției în Republica Moldova. p. 27 <https://bit.ly/3asESe9>

⁵ Raportul privind implementarea proiectului 4.3. Îmbunătățirea capacităților de reacție rapidă a echipelor de intervenție ale Poliției la apelurile de urgență pe parcursul anului 2019, vezi: <https://bit.ly/3eKltYh>

anume, personal instruit⁶, descentralizare etc.), ar putea contribui într-o anumită măsură, dar nu suficient pentru a micșora până la 15 minute timpul de intervenție la nivel național.

- ***Achiziția unităților de transport este o măsură planificată.***

Procurarea unităților de transport pentru reacționare rapidă a fost inclusă în Planul de achiziții publice planificate pentru anul 2020, conform necesităților IGP⁷. Ea face parte din compartimentul proceduri de achiziții privind implementarea Strategiei de dezvoltare a Poliției, fiind cea mai mare achiziție publică planificată, și urmând a fi desfășurată în trimestrul I-II al anului 2020.

- ***Repartizarea resurselor financiare provenite din Suportul bugetar este la discreția autorităților.***

Conform Contractului de suport bugetar⁸, semnat între Guvernul Republicii Moldova și Uniunea Europeană, resursele financiare sunt debursate, după evaluările corespunzătoare, în calitate de sprijin bugetar la Trezoreria de Stat. Respectiv, cuantumul și modul de utilizare ulterioară a resurselor debursate pentru Reforma Poliției sunt decise de autoritățile Republicii Moldova, acestea fiind alocate pentru acoperirea diferitor necesități ale bugetului de stat. Nu există în acest sens nicio cerință din partea UE privind achiziționarea de vehicule noi. Aceasta este doar decizia autorităților moldovene competente.

- ***Nu există o interdicție legală stabilită Inspectoratului General al Poliției (sau altor instituții ale MAI) de desfășurare a achizițiilor publice de bunuri în perioada stării de urgență.***

În sursele mass-media, la 23 martie 2020 a fost publicat declarația Președintelui Igor Dodon, potrivit căruia Ministerul Finanțelor a interzis instituțiilor publice să desfășoare achiziții de bunuri care nu sunt de strictă necesitate în perioada stării de urgență⁹. Totuși, trebuie să subliniem că această interdicție, anunțată de Președinte, nu a fost materializată în vreun document care să fie cunoscut în spațiul public. Pe de altă parte, nici Legea nr. 212 /2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, și nici Legea 131/ 2015 privind achizițiile publice nu stabilesc interdicții de desfășurare a achizițiilor publice în perioada stării de urgență.

Mai mult, până la 30 aprilie 2020, prin Dispozițiile Comisiei pentru Situații Excepționale, a fost stabilită suspendarea efectuării achizițiilor de mijloace fixe, cu excepția celor de necesitate vitală întru acordarea asistenței medicale, doar pentru instituțiile medico-sanitare publice (Dispoziția nr. 2 din 20 martie 2020), precum și sistarea procedurilor de achiziție a energiei electrice inițiate de către furnizorii reglementați de energie electrică, operatorii sistemelor de distribuție și operatorul sistemului de transport (Dispoziția nr. 4 din 24 martie 2020). Respectiv, Asociația Promo-LEX consideră că, oportunitatea achiziției automobilelor pentru reacționare rapidă în perioada declarată a stării de urgență o pot determina autoritățile responsabile (IGP, MAI/Guvernul Republicii Moldova).

- ***Anunțarea și organizarea achizițiilor publice după încheierea perioadei stării de urgență, ar putea fi încă o cauză a tergiversării realizării obiectivelor stabilite.***

Pornind de la termenele stabilite de legislația în vigoare, dar și de la termenul de livrare indicat în procedura de achiziție anunțată, automobilele ar putea fi livrate până în luna septembrie 2020, în cazul desfășurării cu succes a achiziției, fără depunerea contestațiilor. Reamintim că, anul

⁶ Opinia Promo-LEX în contextul Reformei Poliției și Activității Polițienești Comunitare privind oportunitatea restabilirii în fiecare localitate a activității polițistului de sector, p. 6-7. Veдеți: <https://bit.ly/2Ykjlwd>

⁷ Planul achizițiilor publice a IGP, pct. 62 <https://bit.ly/2xQtKu4>

⁸ Pct. 5.3.3. <https://bit.ly/2KHJ7YV>

⁹ <https://bit.ly/2x1kFOI>

2020 este ultimul an de implementare a Strategiei de Dezvoltare a Poliției, iar termenul de atingere a indicatorului de 15 minute de reacționare la apelurile de urgență este 31 decembrie 2020, astfel fiind puțin probabilă atingerea acestuia (în 2019 timpul de reacționare la apelurile de urgență la nivel național a fost de 35 minute).

- ***Bugetul destinat asigurării ordinii publice este afectat preponderent de diminuarea cheltuielilor în cadrul proiectelor finanțate din surse externe.***

Prin proiectul de lege de modificare a legii bugetului de stat,¹⁰ la compartimentul Ordine publică și securitate națională, sunt incluse diminuări de alocații, inclusiv pentru “procurarea mijloacelor de transport” (2,7 mil. lei) dar și pentru „cheltuieli din proiecte finanțate din surse externe” (189,6 mil. lei).

Luând în considerare cele menționate, Asociația Promo-LEX conchide că,

- deși nu există nicio cerință din partea UE privind achiziționarea de vehicule noi,
- este dreptul exclusiv al autorităților moldovene să decidă asupra necesității desfășurării achizițiilor publice pentru atingerea obiectivelor strategice;
- totuși, în condițiile stării de urgență, a utilizării unor informații care nu corespund adevărului¹¹, dar și a restanțelor substanțiale în realizarea angajamentelor asumate¹²,
- oportunitatea acestor achiziții poate fi supusă unor critici întemeiate, inclusiv din partea partenerilor dar și cetățenilor.

Iată de ce, în vederea asigurării transparenței achizițiilor efectuate, dar și pentru sporirea gradului de realizare a obiectivelor stabilite prin Strategia de Dezvoltare a Poliției 2016 – 2020 și Programul de Suport Bugetar pentru Reforma Poliției, **Asociația Promo-LEX recomandă**, suplimentar procedurilor de achiziție, asigurarea următoarelor măsuri:

- publicarea informației privind dotarea echipelor de reacționare-operativă (inclusiv cu unități de transport), dar și a necesităților acestora pe termen scurt și termen lung;
- suplینirea numărului echipelor de reacționare la apelurile cetățenilor, conform necesităților teritoriale;
- desfășurarea instruirilor privind modul de reacționare atât a persoanelor antrenate în preluarea apelurilor de urgență (dispecerii), cât și a echipelor de reacționare, inclusiv sub aspectul utilizării echipamentelor și mijloacelor speciale;
- elaborarea și avizarea tuturor actelor necesare pentru operaționalizarea Inspectoratului Național de Securitate Publică și descentralizarea structurilor de patrulare și reacționare operativă, conform Strategiei de Dezvoltare a Poliției. Implementarea măsurilor adoptate după încheierea perioadei stării de urgență;
- informarea onestă a publicului privind sursele, metodele și limitele de achiziție a echipamentelor, utilajelor etc., dar și procedurilor de debursare a mijloacelor financiare de către partenerii de dezvoltare.

Această OPINIE este realizată de către Asociația Promo-LEX în cadrul proiectului „Monitorizarea civică a reformei Poliției în Republica Moldova”, implementat în perioada 14 decembrie 2018 – 13 decembrie 2021, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Obiectivul general al proiectului este consolidarea responsabilității, eficienței și transparenței reformei Poliției în Republica Moldova. Acesta pune în valoare rolul de supraveghere civică al organizațiilor neguvernamentale în timpul implementării

¹⁰ <https://bit.ly/3cUKIXp>

¹¹ <https://bit.ly/2WaOSDy>

¹² Raportul nr. 1 de monitorizare civică a reformei poliției în Republica Moldova - <https://bit.ly/3asESe9>, vedeți p. 82. Raportul nr. 2 de monitorizare civică a reformei poliției în Republica Moldova - <https://bit.ly/2YnqGR4>, vedeți p. 23.

reformelor, precum și dreptul cetățenilor de a participa la procesul de luare a deciziilor.

Asociația Promo-LEX este o organizație neguvernamentală, nonprofit și apolitică, ce are misiunea de a contribui la dezvoltarea democrației în Republica Moldova prin promovarea și apărarea drepturilor omului, monitorizarea proceselor democratice și consolidarea societății civile.

Opiniile exprimate în acest document aparțin Asociației Promo-LEX și nu reflectă neapărat punctul de vedere al Uniunii Europene.